

Sınıf Öğretmenlerinin Bilim ve Sanat Merkezlerine Yönelik Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Erzurum İli Örneği)

Meltem Zor¹, Erdoğan Köse²

Özet

Bu araştırma, ilkokullarda görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezlerine yönelik görüşlerini cinsiyet, mesleki kıdem, eğitim düzeyi ve mezun olunan okul değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2013-2014 eğitim öğretim yılında Erzurum il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi okullarda görev yapmakta olan 80 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırma betimsel bir araştırma olup tarama modelindedir. Araştırmada veri toplama amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan anket 5'li likert tipinde ve üç bölümden oluşmaktadır. Anket veri toplama amacıyla kullanılmadan önce geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Anketin geçerli ve güvenilir olduğu belirlendikten sonra veri toplama amacıyla kullanılmıştır. Anket veri toplama amacıyla Erzurum il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilkokullarda çalışan 80 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktararak analizleri yapılmıştır. Verilerin anlamlandırılmasında frekans, yüzde, aritmetik ortalama, t testi ve Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda cinsiyet, mesleki kıdem, eğitim düzeyi ve mezun olunan okul değişkenlerine göre sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezlerine yönelik görüşleri incelenmiş ve incelenen değişkenler açısından sınıf öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır. Sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezlerine yönelik görüşleri benzerlik göstermektedir. Sınıf öğretmenleri bilim ve sanat merkezlerine yönelik yeterli bilgileri olmadığını bilim ve sanat merkezleri hakkında bilgilendirilmeleri gerektiğini belirtmişlerdir. Bilim ve sanat merkezleri tarafından veya Milli Eğitim Bakanlığı tarafından üstün yeteneklilik kavramı, üstün yetenekli bireyler ve bilim ve sanat merkezleri hakkında öğretmenleri bilgilendirmek amacıyla eğitimler düzenlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Bilim, sanat merkezleri, sınıf öğretmenleri, öğretmenlik, öğretmen görüşleri

¹ Öğretmen, m.z.1986@windowslive.com

² Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, ekose@mehmetakif.edu.tr

Abstract

This study, for the views of science and art centers in which teachers working in primary schools according to gender, seniority, level of education and graduated school was conducted to determine whether the differentiation variable. The sample of research consists of 80 teachers who work depends on the Ministry of Education schools in Erzurum in the academic year 2013-2014. The research is a descriptive research in the screening model. The questionnaire developed by the researcher was used to collect data in research. The questionnaire prepared by the researcher is 5s Likert type and it consists of three parts. The questionnaire's validity and reliability analyzes were performed before being used for the purpose of collecting data. After determining that the questionnaire is valid and reliable it was used for data collection. The questionnaire was administered to 80 teachers who working depends on the Ministry of Education in Erzurum schools in order to data collection. Then the performed datas transferred to computer its analyzes were conducted. Frequency, percentage, arithmetic mean, t test and the Kruskal-Wallis H test was used for meaning of datas. In the result of research according to variables gender, seniority, level of education and graduated school were examined views of class teachers related to the science and art centers and there was no significant differences between examined for variables. Opinions about science and art centers for class teachers is similar. Classroom teachers stated that they were not informed about the science and art centers and need to be informed about science and art centers. Educations should be organized to by science and art centers or the Ministry of Education about the concept of giftedness and the talented individuals and science and art centers to inform teachers.

Keywords: Art centers, primary teachers, science, teaching, teacher's perceptions

Giriş

Bireyler toplumların vazgeçilmez unsurlarıdır. Bu unsurlar arasında üstün yetenekli bireyler ayrıcalıklı bir yere sahiptir. Üstün yetenekli çocuklar dünyanın en değerli kaynaklarından biri olarak değerlendirilmektedir. Bu ölçü değerli görülen üstün yetenekli çocukların belirlenmesi ve yeteneklerinin gelişimini sağlayacak şekilde eğitim almaları oldukça önemli bir konudur. Bu konu geçmişte günümüze her dönem önemli olmuştur.

Değişen eğitim anlayışları ve modellerine rağmen, tarih boyunca, üstün yetenekli bireylerin yetiştirilmesi gerekliliği önemini kaybetmemiştir. Çeşitli dönemlerde bu gereklilikle ilgili çalışmalar görülmüştür. Üstün yetenekli bireylerin eğitiminde ilk örnek Osmanlı Devletinin eğitim sisteminin bir parçası olan Enderun Mektepleridir. Enderun Mektepleri tarihte üstün yetenekli bireylerin eğitimi için var olmuş ilk eğitim merkezi olma özelliğini taşımaktadır. Enderun Mektepleri üstün yetenekli bireylerin eğitimi konusunda dünyadaki ilk somut uygulamadır (Akyüz,1982).

Günümüzde de üstün yetenekli çocukların tanınmaları ve yeteneklerini geliştirecek şekilde bir eğitim almaları için çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmaların başarıya ulaşması için ebeveyn ve öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Üstün yetenekli çocukları fark edebilmek ve tanımak oldukça önemlidir. Üstün yetenekli bireylerin doğru bir şekilde eğitilmeleri var olan

yeteneklerini kullanamamalarına hatta normal düzeye dahi ulaşamamalarına sebep olabilmektedir.

Üstün yetenekli bireylerimizin iyi bir eğitimden geçerek, topluma yararlı vatandaşlar olarak yetişmeleri gerektiğinin önemi yadsınamaz. Bu sebeple üstün yetenekli çocuklarımıza erken yaştan itibaren sahip çıkarak, en iyi şartlarda kendilerini geliştirebilecekleri eğitimi vermemiz gerektiğini unutmamalıyız. Aksi halde toplum içerisinde eriyip giden cevherler olabilirler. Bu durum da hem onlar hem de toplumumuz adına kayıptır (Yumuş ve Toptaş, 2011).

Üstün yetenekli bireylerin doğru bir şekilde eğitilmesinin önemi oldukça büyüktür. Bu sebeple birçok ülkede üstün yetenekli çocukların eğitimi üzerine çeşitli çalışmalar yapılmış, eğitimleri için farklı modeller geliştirilmiştir. Ülkemizde de üstün yetenekli çocukların eğitimi için çalışmalar yapılmıştır. Ülkemizde üstün yetenekli bireylere eğitim veren birden fazla kurum bulunmaktadır. Bu kurumlardan en önde geleni ise bilim ve sanat merkezleridir.

Bilim ve Sanat Merkezleri

Bilim ve sanat merkezleri ülkemizde üstün yetenekli bireylerin eğitimi üzerine yapılan çalışmalar sonucu ülkemize özgü bir model olarak geliştirilmiştir. Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM), Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri genel Müdürlüğüne bağlı olarak açılır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2007 yılında yayınlanan Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesinde merkezler şu şekilde tanımlanmıştır: “Bilim ve Sanat Merkezi, okul öncesi, ilköğretim ve orta öğretim kurumlarına devam eden üstün ve özel yetenekli öğrencilerin örgün eğitim kurumlarındaki eğitimlerini aksatmayacak şekilde bireysel yeteneklerinin bilincinde olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla açılmış olan bağımsız özel eğitim kurumudur.”

1992 yılında başlatılan ülkemizin eğitim sistemine en uygun modeli arama çalışmaları sırasında önceleri ‘Ek Ders Uygulama Okulu’ adı altında kurulmuşlar, daha sonra ise Bilim ve Sanat Merkezi ismini almışlardır.

Bilim ve sanat merkezlerinde eğitim öğrencileri akranlarından ayırmadan ve örgün eğitimlerini aksatmayacak şekilde devam etmektedir. Merkezlerde öğrencilerden istenilen niteliklerde projeler üretmeleridir.

Bilim ve sanat merkezlerinde devam zorunluluğu yoktur fakat dönem sonlarında öğrenciler bilim ve sanat merkezi öğretmen kurulunda değerlendirilmekte, devamının faydalı olmadığı düşünülen öğrencilerin merkezle ilişkisi kesilmektedir.

Bilim ve Sanat Merkezlerinin açılmasına ilişkin kriterler ilk defa Mart 2010 tarihli ve 2630 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanan kurum açılması ve kapatılmasına ilişkin esasların 7/a maddesiyle belirlenmiştir. Yapılan düzenleme ile ‘açılacak yerleşim biriminin il merkezinde olması’, ‘bağımsız bir binaya sahip olması’ ve ‘yeteri kadar destek eğitim odasının bulunması’ kriterleri getirilmiştir. Bu düzenlemeden önce

bilim ve sanat merkezlerinin açılması için herhangi bir kriterin bulunmaması bilim ve sanat merkezlerinin üstün yetenekli çocukların eğitimlerine uygun olmayan yerlerde açılmalarına sebep olmuştur.

Üstün yetenekli bireylerin kullanımına sunulmuş mekanlar olan bilim ve sanat merkezleri onların ihtiyaçlarına göre düzenlenmelidir.

Bilim ve sanat merkezlerine öğrenci seçim süreci okullara Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gözlem formları gönderilmesiyle başlar. Gözlem formlarındaki kriterlere göre öğrenciler sınıf öğretmenleri tarafından aday gösterilmektedir. Öğrencinin birden fazla alandan aday gösterilmesi durumunda her alan için ayrı form doldurulması gerekmektedir.

Süreç sonunda aday gösterilen tüm öğrenciler grup değerlendirme testine alınır. Bu testte başarılı olan öğrenciler bireysel tanılamaya alınır. Bu değerlendirmeler sonucunda başarılı olan öğrencilerin listesi puanlarına göre sıralanarak Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğüne gönderilmektedir. Genel Müdürlüğün yaptığı değerlendirme ve Bakanlık tarafından belirlenen kontenjanlara göre öğrenciler bilim ve sanat merkezlerine kaydedilir.

Bu süreç içerisinde en fazla dikkat çeken nokta okullardaki öğretmenlerin öğrencileri aday göstermede çok fazla bilgi sahibi olmadıklarıdır. Üstün yetenekli öğrencilerin sahip oldukları özellikler, üstün yetenekli ve parlak öğrenciler arasındaki farklar, üstün yetenekli öğrencilerin kendilerini ifade ediş yöntemleri hakkında öğretmenlerin fikir sahibi olmadıkları görülmektedir. Bu durumda öğretmenlerin gözünden kaçan yetenekli öğrenciler kimi zaman heba olmaktadır (Tarhan, 2005).

Üstün yetenekli öğrencilerin eğitimleri farklı olmakla birlikte bu eğitim-öğretim sürecini gerçekleştirecek öğretmenlerin bu süreci yürütebilmelerini sağlayacak eğitimleri almış olması gerekmektedir. Bilim ve Sanat Merkezlerinde öğrenci merkezli eğitim yaklaşımına dayalı öğretim yapılması öğretmenlerin yükünü arttırmaktadır. Üstün yetenekli çocukların isteklerine cevap verebilecek, onları yönlendirebilecek bilgi birikimine, kültürel birikime sahip olmak öğretmenlerin daha fazla performans göstermesini gerektirmektedir. Üstün yetenekli çocukların eğitim sürecini yürütecek donanımlı öğretmenleri belirlemek üstün yetenekli çocukların eğitimi açısından önemli bir unsur olarak görülmektedir.

Üstün yetenekli bireylerin eğitiminde görev alacak öğretmenlerde oldukça önemlidir. Bilim ve sanat merkezlerine öğretmen alım süreci Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okul müdürlüklerine yapılan duyuruyla başlar. Daha sonra başvuran öğretmenler seminer programına alınır. Bu seminer programının özelliği bir proje düzenleme, uygulama ve değerlendirme konusunda herhangi bir ön bilgileri olmayan öğretmenleri ilerde görev yapacakları BİLSEM'lerdeki proje geliştirme çalışmalarına hazırlamaktır. Aday öğretmenler proje geliştirmeye yönelik ön bilgileri

kılavuz, form ve örnek çalışma kağıtlarından yararlanarak öğrenirler. Daha sonra aday öğretmenler gruplara ayrılır. Her bir gruba bir ihtiyaca yönelik problem bulmaları ve bu probleme cevap verecek küçük ölçekli bir proje geliştirmeleri görevi verilir. Her bir grup projelerini sunarken diğer gruplar değerlendirme formu ile onları değerlendirir. Aday öğretmenlerin burada yaptıkları proje çalışmaları yardımıyla sahip oldukları mesleki özellikleri belirlenir. Bu süreçte başarılı olduğuna karar verilen öğretmenler, bu merkezlerde çalışmak üzere görevlendirilmektedir (Küçük, M., Gökdere, M. ve Çepni, S.,2005).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezleri hakkındaki görüşlerini çeşitli değişkenlere bağlı olarak incelemektir.

Problem Cümlesi

Sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezlerine ilişkin görüşleri çeşitli değişkenlere bağlı olarak farklılık göstermekte midir?

Alt Problemler

- 1.Sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezleri hakkındaki görüşleri cinsiyete bağlı olarak farklılık göstermekte midir?
- 2.Sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezleri hakkındaki görüşleri mesleki kıdemlerine bağlı olarak farklılık göstermekte midir?
- 3.Sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezleri hakkındaki görüşleri eğitim düzeyleri bağlı olarak farklılık göstermekte midir?
- 4.Sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezleri hakkındaki görüşleri mezun oldukları okula bağlı olarak farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırma betimsel bir araştırma olup tarama modelindedir. Araştırmada sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezleri hakkındaki görüşleri ve düşünceleri betimlenmeye çalışılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte veya halen varolan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2011). Bu çalışmada da BİLSEM'lerin şimdiki durumu (varolan durum) betimleneceği için betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 2013-2014 eğitim öğretim yılında Erzurum il merkezinde bulunan devlet okullarında çalışan 80 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Veri toplama aracının araştırmayı belirlenen amaçlara ulaştırabilmesi

için öncelikle ilgili literatür taranmıştır. Hazırlanan anket uzman görüşleri ışığında incelenmiş ve son hali verilmiştir. Son halini alan anket sınıf öğretmenlerinin cevaplayacağı 21 sorudan oluşmaktadır.

Araştırmada kullanılan anket 5'li likert tipinde hazırlanmıştır. Bu tip anketlerde verilen cevaplar 1 ile 5 arasında değişmektedir.

Hazırlanan anket üç bölümden oluşmuştur. 1. bölüm anketle ilgili açıklamalar, anketin hangi amaçla kullanılacağı ve araştırmaya katılan bireylerle ilgili genel bilgilerden oluşmuştur. Anketin genel bilgiler bölümü; mesleki kıdem, cinsiyet, eğitim düzeyi ve mezun olunan okul bölümlerinden oluşmuştur. 2. bölüm Bilim ve Sanat Merkezi yönergesinde belirtilen merkezin amaç ve ilkelerinden hazırlanmış maddelerden oluşmuştur. 3. bölüm ise araştırmaya katılanların görüş ve önerileri kısmıdır.

Anket Milli Eğitim Bakanlığı'nın Bilim ve Sanat Merkezleri Yönetmeliği'nde belirtilen merkezlerin ilkeleri ve amaçları ile ilgili literatürün taranmasından elde edilen bilgiler ışığında hazırlanmıştır. Anket maddeleri araştırmanın amacına ilişkin gerekli verileri sağlayacak şekilde düzenlenmiştir.

Hazırlanan anket geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapıldıktan sonra veri toplama amacıyla kullanılmıştır. Anketin geçerliği uzman görüşleri ışığında incelenmiş, anketin faktör analizi ve güvenirlik çalışmaları Cronbach Alpha tekniğiyle yapılmıştır. Araştırmada kullanılacak anketin Cronbach Alpha güvenirlik kat sayısı ,986 olarak bulunmuştur. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri ,946, Bartlett Testi ise 2380,427 bulunmuştur. Bu değerlere göre anketin güvenilir olduğu söylenebilir. Anketin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapıldıktan sonra araştırma grubuna uygulanarak veriler toplanmıştır.

Veri Analizi

Sınıf öğretmenlerine uygulanan anketlerden elde edilen veriler bilgisayara aktarılmış ve analizleri bilgisayar ortamında yapılmıştır.

Elde edilen verilerin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, t testi ve Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Bu bölümde, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine, cinsiyetlerine, eğitim durumlarına ilişkin bulgular tablo halinde gösterilmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 1. Öğretmenlerin Çeşitli Değişkenlere Göre Dağılımları

	f	%
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	7,8
	6-10 yıl	15,0
	11-15 yıl	10,0
	15-20 yıl	41,3
	20 yıl ve üstü	25,0
Cinsiyet	Kadın	75,0
	Erkek	25,0
Eğitim Durumu	Lisans	87,5
	Y. Lisans	10,0
	Diğer	2,5
Mezun Olunan Okul	Eğitim Fakültesi	50,6
	Eğitim Yüksekokulu	7,2
	Eğitim Enstitüsü	1,2
	Öğretmen Okulu	2,4
	Diğer	34,9

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %8,8'inin 1-5 yıl arası, %41,3'ünün 15-20 yıl arası kıdeme sahip olduğu, %75'inin kadın, %25'inin erkek olduğu, %87,5'inin lisans, %10'unun yüksek lisans mezunu olduğu, %50,6'sının eğitim fakültesi mezunu, %1,2'sinin eğitim enstitüsü mezunu olduğu görülmektedir. Bu oranlara göre araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu 15-20 yıl arası kıdeme sahiptir. Araştırmaya katılan kadın öğretmenlerin sayısı erkek öğretmenlerin sayısından fazladır. Araştırmaya katılan öğretmenlerden lisans mezunlarının ve eğitim fakültesi mezunlarının çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir.

Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Yorumlanması

Cinsiyet ile Sınıf Öğretmenlerinin Bilim ve Sanat Merkezlerine İlişkin Görüşleri Arasındaki İlişki

Sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezlerine yönelik görüşlerinin cinsiyet değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Sınıf öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine bağlı olarak bilim ve sanat merkezlerine ilişkin görüşleri

Cinsiyet	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	p
Kadın	60	3,30	,84		
Erkek	20	3,31	,95	,027	,977

Sınıf öğretmenlerinin cinsiyet değişkeni açısından aralarındaki farklılıklara ait t değeri $p > 0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu bulgu sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezlerine yönelik görüşleri açısından cinsiyet değişkenine bağlı olarak aralarında fark olmadığını göstermektedir. Tablo 2 incelendiğinde kadın öğretmenlerin görüşlerinin aritmetik ortalaması ile erkek öğretmenlerin görüşlerinin aritmetik ortalaması arasında farkın fazla olmadığı görülmektedir.

Mesleki Kıdem ile Sınıf Öğretmenlerinin Bilim ve Sanat Merkezlerine İlişkin Görüşleri Arasındaki İlişki

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezlerine yönelik görüşlerinin mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesi için verilerin normal dağılım göstermemesi ve varyansların homojen olmamasından dolayı Kruskal-Hallis H Testi yapılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezlerine yönelik görüşlerinin mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdeme bağlı olarak bilim ve sanat merkezlerine ilişkin görüşleri

Mesleki kıdem	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p
1-5 yıl	7	59,21			
6-10 yıl	12	34,54			
11-15 yıl	8	29,44	4	7,21	,125
15-20 yıl	33	40,88			
20 yıl ve üstü	20	41,33			

Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkeni açısından aralarında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal-Hallis H testi değeri $p > 0.05$ düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu bulgu sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezine yönelik görüşleri açısından mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak

aralarında farklılık olmadığını göstermektedir. Yani öğretmenin tecrübeli veya tecrübesiz olması bilim ve sanat merkezlerine ilişkin görüşlerini değiştirmemektedir.

Eğitim Düzeyi ile Sınıf Öğretmenlerinin Bilim ve Sanat Merkezlerine İlişkin Görüşleri Arasındaki İlişki

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezlerine yönelik görüşlerinin eğitim düzeyi değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesi için verilerin normal dağılım göstermemesi ve varyansların homojen olmamasından dolayı Kruskal-Hallis H Testi yapılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezlerine yönelik görüşlerinin eğitim düzeyi değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Sınıf öğretmenlerinin eğitim düzeylerine bağlı olarak bilim ve sanat merkezlerine ilişkin görüşleri

Eğitim düzeyi	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p
Lisans	70	40,14			
Yüksek lisans	8	36,31	2	3,46	,177
Diğer	2	69,75			

Sınıf öğretmenlerinin eğitim düzeyi değişkeni açısından aralarında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal-Hallis H testi değeri $p > 0.05$ düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu bulgu sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezine yönelik görüşleri açısından eğitim düzeyi değişkenine bağlı olarak aralarında farklılık olmadığını göstermektedir.

Mezun Olunan Okul ile Sınıf Öğretmenlerinin Bilim ve Sanat Merkezlerine İlişkin Görüşleri Arasındaki İlişki

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezlerine yönelik görüşlerinin mezun olunan okul değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesi için verilerin normal dağılım göstermemesi ve varyansların homojen olmamasından dolayı Kruskal-Hallis H Testi yapılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezlerine yönelik görüşlerinin mezun olunan okul değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları okullara bağlı olarak bilim ve sanat merkezlerine ilişkin görüşleri

Mezun olunan okul	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p
Eğitim fakültesi	42	40,13			
Eğitim yüksekokulu	6	40,58			
Eğitim enstitüsü	1	74,00	4	3,93	,415
Öğretmen okulu	2	61,25			
Diğer	29	38,43			

Sınıf öğretmenlerinin mezun olunan okul değişkeni açısından aralarında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal-Hallis H testi değeri $p > 0.05$ düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu bulgu sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezine yönelik görüşleri açısından mezun olunan okul değişkenine bağlı olarak aralarında farklılık olmadığını göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezlerine yönelik görüşlerinin cinsiyet, mesleki kıdem, eğitim düzeyi ve mezun olunan okullara göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir.

Sınıf öğretmenleri bilim ve sanat merkezlerinin amaçlarına ve ilkelerine yönelik anket maddelerine cinsiyet, mesleki kıdem, eğitim düzeyi ve mezun olunan okul değişkenlerine göre orta düzeyde katılım göstermektedir. Akar ve Şengil-Akar (2011) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin üstün yeteneklilik ve üstün yetenekli öğrenciler hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarına ve üstün yetenekli öğrencileri fark etme ve onları ilgili programlara aday gösterebilme konularında yeterli başarıyı sağlayamayabilecekleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğretmenlerin maddelere katılım düzeyinin orta düzeyde olmasının bir sebebi de öğretmenlerin bu konularda yeterli bilgi sahibi olmaması olabilir. Öğretmenler için üstün yeteneklilik hakkında bilgilendirme amaçlı hizmetçi eğitimler düzenlenebilir.

Mandell ve Fiscuss (1981) üstün yeteneklilere bütün öğretmenlerin öğretmenlik yapmaması gerektiğini ifade etmekte, öğretmenlerin uygun yaklaşım göstermemesi durumunda, üstün yetenekli öğrencilerin düşmanca tutumlar ve küskünlükle tepki verebileceğini gösteren çalışmalardan söz etmektedir. (Akt: Duneland, 1986). Öğretmenlerin doğru tavrı sergileyebilmeleri ancak bu konuda yeterli donanıma sahip olmalarıyla mümkün olabilir. Sınıf öğretmenleri bilim ve sanat merkezleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını belirtmişlerdir. Bilim ve sanat merkezlerinin kendilerini sınıf öğretmenlerine tanıtacak eğitimler düzenlemesi gerekmektedir.

Araştırma sonuçları sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezlerine yönelik görüşlerinin cinsiyet, mesleki kıdem, eğitim düzeyi ve mezun olunan okul değişkenlerine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığını göstermektedir.

Araştırmada incelenen değişkenler açısından görüşleri arasında anlamlı farkın bulunmaması sınıf öğretmenlerinin bilim ve sanat merkezleri hakkındaki görüşlerinde cinsiyetlerinin, mesleki kıdemlerinin, eğitim düzeylerinin ve mezun oldukları okulun etkili olmadığı, sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerindeki ve eğitim düzeylerindeki değişimlerin bilim ve sanat merkezlerine ilişkin görüşlerini değiştirmedeği şeklinde yorumlanabilir.

KAYNAKÇA

Akar, i., Şengil-Akar, Ş. (2012). İlköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin üstün yetenek hakkındaki görüşleri. *Kastamonu eğitim dergisi*. 2. 423-436.

Akyüz, Y. (1982). *Türk eğitim tarihi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Baykoç-Dönmez, N. (2011). *Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitim*. Ankara: Eğiten Kitap.

Bildiren, A., Öznacar M. D. (2012). *Üstün zekalı öğrencilerin eğitimi ve eğitsel bilim etkinlikleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Bildiren, A., Uzun M. (2007). Üstün yetenekli öğrencilerin belirlenmesine yönelik bir tanılama yönteminin kullanılabilirliğinin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. s.22. 31-39.

Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (17. Basım). Ankara: Pegem Akademi.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Cutts, N. E., Moseley, N. (2004) *Üstün zekalı ve yetenekli çocukların eğitimi* (2. Basım). Çev. Ersevimi, İ. İstanbul: Özgür.

Duneland, S. (1986). *Gifted education handbook*, chersterton. Indiana. Maker, C. J. (1982). *Cirriculum development for the gifted*. Apsen system corporation, Rockville.

Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi* (22. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.

Karasar, N. (2012). *Araştırmalarda rapor hazırlama* (17. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.

Kıncal, R. Y. (Ed). (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel.

Küçük, M., Gökdere, M., Çepni, S. (2005). *Difficulties of Turkish science gifted teachers: instituons of science art centers*. *Relieve*: n.1, 83-98.

Levent, F. (2011). *Üstün yetenekli çocukların hakları*. İstanbul: Çocuk Vakfı.

MEB. (2007). *Bilim ve sanat merkezleri yönergesi*.

Sak, U. (2010). *Üstün zekalılar özellikleri tanılanmaları eğitimleri*. Ankara: Maya Akademi.

Sezginsoy, B. (2007). *Bilim ve sanat merkezi uygulamasının değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Şenol, C. (2011). *Üstün yetenekliler eğitim programlarına ilişkin öğretmen görüşleri (BİLSEM örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Tarhan, H. (2005). *Üstün yetenekli öğrencilerde fizik eğitimi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yumuş, A., Toptaş, V. (2011). Bilim ve sanat merkezlerinin amacına uygun işleyişinin değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. s 2. 80-88.

Witty, P. (1963). *Üstün zekalı çocuklara nasıl yardımcı olabilirsiniz*. Çev. Özgentaş, İ. Ankara: Güzel Sanatlar.